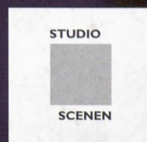

Geita

– eller hvem er Sylvia?

av Edward Albee

Norgespremiere på Studioscenen 20. april 2005

Om denne geita

For flere år siden tenkte jeg å skrive et teaterstykke (med flere tema knyttet sammen) om grensen for vår toleranse – når det gjelder andres adferd, ikke vår egen. Og spesielt hvis denne adferden er i strid med hva vi selv finner sosialt og moralsk akseptabelt. Vi har en uvilje mot å forestille oss selv i en situasjon vi finner anstøtelig. Med andre ord: Vi beveger oss ugjerne utenfor vår personlige trygge bekvemmelighetsfære.

Skuespillet jeg hadde i tankene handlet om følgende: En berømt lege, lykkelig gift, på toppen av sin karriere har kommet til at livet ikke har flere utfordringer å by på. Han har gjort god nytte for seg og er en verdsett og tjenestevillig samfunnsstøtte. Han er på høyden, men er utilfreds og føler at det er noe som mangler. Han vil erfare hva det vil si å leve slik som mange av hans pasienter gjør, hans "forsøkskaniner", kan man kanskje si. Han setter en sprøyte med HIV-virus på seg selv for bedre å forstå lidelsene han daglig konfronteres med. Jeg nevnte denne idéen for en rekke av bekjente - mennesker med holdninger jeg respekterte. Og ble sjokkert over aggressjonen og fordømmelsen jeg ble møtt med – kun fordi jeg hadde overveid å ta opp et tema som dette. Jeg var overrasket fordi jeg jo hadde gjort det man forventer av en dramatiker – å sprengre grenser.

Det var imidlertid en problematikk jeg ville utforske, og jeg gikk igang. Innen et år hadde jeg strukturen og stilen til *Geita, eller hvem er Sylvia?* klar. Jeg nevnte idéen for en rekke av bekjente (dog færre enn sist) - mennesker med holdninger jeg respekterte. Og ble sjokkert over aggressjonen og fordømmelsen jeg ble møtt med – kun fordi jeg hadde overveid å ta opp et tema som dette.

Jeg var tydelig på sporet av noe betydningsfullt! – enten hadde hjernen min brutt fullstendig sammen – eller så var idéene så forvirrende at de krevde en nøyere undersøkelse. Og jeg fortsatte. Da stykket var ferdig, la jeg det frem for min produsent som bestemte seg for å sette det opp på Broadway. Det hadde premiere våren 2002, og fikk noen virkelig rare kritikker. Bortsett fra modige og fornuftige sjeler som var engasjert og rystet, men fornøyde, oppførte mange av anmelderne seg som om forfatteren personlig hadde gitt dem et slag i ansiktet. To innflytelsesrike kritikere skrev en omtale av skuespillet på nytt etter at det hadde vært spilt i fire måneder. Publikumsreaksjonene var da begeistrede og glimrende. En av dem mente at stykket på en eller annen måte var modifisert til det forsonlige. Og den andre – takk og pris for henne – tilsto at hun hadde begått en kardinalfeil den første gangen og var redelig nok til å innrømme at hun hadde skiftet mening.

Jeg har ikke her til hensikt å diskutere hva *Geita, eller hvem er Sylvia?* handler om. Det lar jeg være opp til tilskuerne. Noen av dere har kanskje fått misledende signaler om at stykket handler om bestialitet – mer eller mindre. Joda, bestialitet blir tatt opp i skuespillet (det blir også blomsteroppsetser), men bare i forløpsmessig hensikt. Det er ikke stykkets tema. Stykkets tema er kjærlighet, tap, grensen for vår toleranse og, ikke minst, hvem vi virkelig er.

Edward Albee 2004
(et utdrag – oversatt av M. S.)

– eller hvem er Sylvia?

av Edward Albee

Regi / oversettelse	Carl Jørgen Kjøning
Scenografi og kostymer	Pekka Ojamaa
Musikk	Åsmund Feidje
Lysdesign	Morten Reinan
Lyd	Jan Magne Høyenes
Masker	Björg Skutle

Inspisient	Bjørn Olufsen
Sufflør	Ann Eli Aasgård
Rekvisitør	Elisabeth A. K. Østergren
Geita er laget av	Turid Bjørnsen
Teknisk koordinator	Gudmundur Bergmann

Foto fra prøvene	GT Nergård
Program	May Selmer / Geir Schönberg
Ansvarig utgiver	Otto Homlung

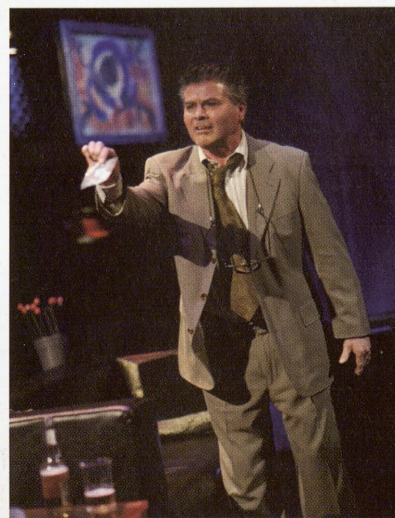
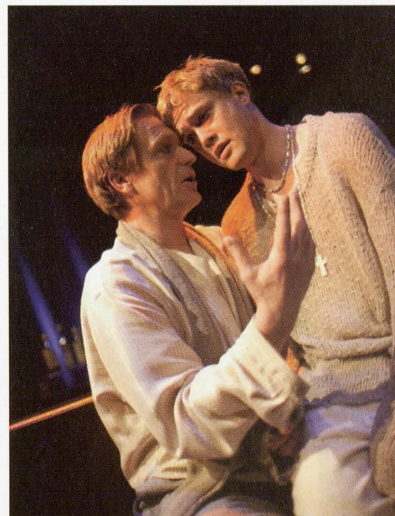
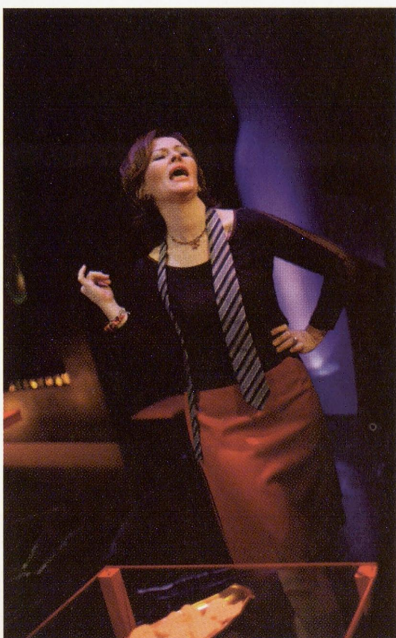
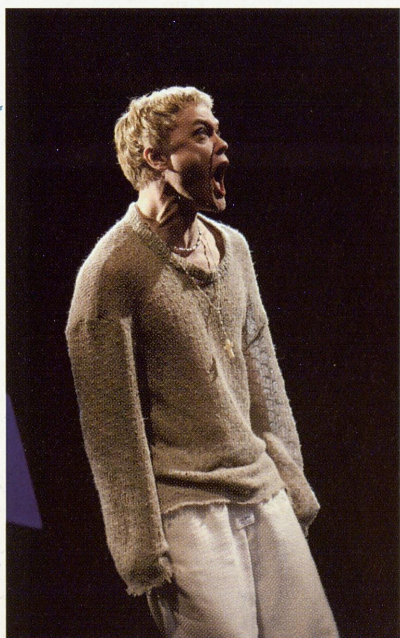
Stevie Janne Kokkin
Martin Terje Strømdahl
Ross Jan Frostad
Billy Are J. Rødsand

Rettigheter: Nordiska Strakosch Teaterförlaget

Kulisser og kostymer er produsert i teatrets egne verksteder.
Fotografering og lydopptak under forestillingen er ikke tillatt.

Tid: 1 t 35 min uten pause

“Det er nedslående å leve i en tid da det er lettere
å sprengre et atom enn en fordom.”
Albert Einstein

Edward Albee (1928 –)

Adoptert inn i en velstående familie. Dro til New York for å slippe unna moren og jet set-livet i Washington D.C. Sluttet seg til avantgardistene i Greenwich Village. Slo igjennom med enakteren *Zoo Story*, med urpremiere i Berlin i 1959. Hans første helaftens skuespill, *Hvem er redd for Virginia Woolf?* ble i 1962 en stor suksess. Likeledes *Balansegang* fra 1966. Albee har fått flere Pulitzerpriser, Tony Awards og andre utmerkelse for skuespillene. Alt har imidlertid ikke slått like godt an. Det han skrev på 80-tallet appellerte hverken til publikum eller anmeldere. Han kom dessto sterkere tilbake i 1994, med storsuksessen *Tre høye kvinner* og *Geita, eller hvem er Sylvia?* fra 2002. Bortsett fra *Zoo Story* har alle disse stykkene vært spilt ved Trøndelag Teater.

Albee går i sine verker til angrep mot en verden som erstatter de virkelige verdiene med kunstige substitutter. Han fordømmer all selvtilfredsheten, hjerteløsheten, svakheten og tomheten han finner i dagens samfunn. Han har alltid vært, og er, en stor pessimist. Og han skriver for å provosere.

Ros og ris

tatt fra en nettside der alle som vil kan ytre seg om Albees geit

Jeg er lei for det, men jeg kan ikke anbefale dette stykket – selv om jeg likte det – og det gjorde min kone også.

For et avskyelig skuespill – ærlig talt – skal dette være underholdning?

Det er en skam for underholdningsbransjen at dette skuespillet ble tildelt Tony Award og andre tilsvarende hedersbevisninger.

Dette er et av de beste skuespill jeg har sett på lenge. Det er denne type teater jeg vil ha. Provoserende og gripende. Vi snakket om stykket i timevis etterpå.

For et praktfullt skuespill. Det beste stykket i denne sesongen. Jeg lo så jeg gråt – av latter og av vemod.

Edward Albee har klart det igjen! Skuespillet er rystende, vittig og gripende. Men det var slutten som virkelig overveldig meg.

Et mektig drama. Takk!